

Kilpailun järjestelyt Lasten ja nuorten suunnistustapahtumissa

*Suomen
Suunnistusliitto*

Lasten ratojen laatiminen koulutus, osa 4/4

Sisältö

- Hyvä lasten kilpailutapahtuma
- Sarjat
- Toimitsijatehtävät
- Kilpailun ratamestarityön vaiheet
- Lähtö
- Maali
- Tulokset ja palkitseminen
- Turvallisuus ja vakuutukset

Suomen Suunnistusliitto

Kilpaileminen on tärkeä osa suunnistusharrastusta

Laadukkaat kilpailutapahtumat kasvattavat innostusta ja itsetuntoa sekä houkuttelevat osallistumaan uudelleen.

Laatu syntyy, kun järjestäjä paneutuu tapahtuman järjestelyihin.

Erilaiset sarjavaihtoehdot mahdollistavat yksilön kehittymisen mukaisen sopivan haasteen ja mielekkään kokemuksen.

Hyvän lasten kilpailun tunnuspiirteitä

Mahdollisimman paljon iloisia ja innostuneita suunnistuksen harrastajia!

- Miten teidän seuranne varmistaa näiden asioiden onnistumisen?

Sarjat, henkilökohtaiset kilpailut

Järjestäjä voi itse päättää, mitkä sarjat kilpailussa tarjotaan.

Lajisääntöjen mukaiset lasten ja nuorten kilpailusarjat:

[H10RR, D10RR, H10*, D10*](#)

[H12TR, D12TR, H12, D12](#)

[H13, D13, H14, D14](#)

[H15, D15, H16, D16, H18, D18](#)

* H/D10-sarjan voi järjestää, mikäli maasto soveltuu ko. sarjan taitotasoon.

10-vuotiaiden sarjaa järjestettäessä pitää olla tarjolla vähintään RR-sarja.

- Vuonna 2023 voidaan poikkeusluvalla jättää RR-rata pois ratavalikoimasta: [Kokeilumahdollisuus: kilpailu ilman RR-sarjaa | \(suunnistusliitto.fi\)](#). Tarkoitus kokeilla muutamassa tapahtumassa. Päämääränä ei ole jättää RR:a pois ratavalikoimasta tulevaisuudessa.

Avoimet sarjat lapsille ja nuorille vahvana suosituksena.

Suomen Suunnistusliitto

Sarjatarjonta varmistaa osallistumismahdollisuuden kaikille kiinnostuneille.

Kilpailuiden markkinointi ja sarjojen kuvaaminen ovat tärkeitä kilpailukutsussa, seuran nettisivuilla ja somessa.

Lisäksi järjestäjä tarjoaa mahdollisuuden kiertää kilpailun lasten ja nuorten radan kilpailijoiden jälkeen sovittuna ajankohtana ja sovittua maksua vastaan.

Sarjat, Viestikilpailut

Kansallisten viestikilpailujen viestisarjoja tai osuuksia ei ole määritelty säännöissä.

Viesteissä osuuksien ohjeajat ovat 50 –80 % henkilökohtaisen pitkän matkan kilpailun ohjeajoista.

- Esim. H/D10 pitkä matka 15 –20 min
→ viestissä 12 –16 min.

Vaihtoalueelta tehdään selkeä viitoitus K-pisteelle. Viitoitus tulee merkitä karttaan.

Maaliintulojärjestys:
Katso diasarja 4 (kilpailunjärjestelyt)

Minkälaiset on sopivat hajonnat lasten sarjoissa?

Suomen Suunnistusliitto

Rastiralli on suunnistusmahdollisuus perheen pienimmille sekä niille lapsille, jotka eivät vielä ole valmiita kilpailemaan.

Rastirallin muotona voi olla toiminnallinen ja suunnistuksellinen tehtävärata, joka vaikeustasoltaan suunnataan alle 8-vuotiaille. Myös leimausrata voi toimia Rastirallina.

Uudet tulostettavat materiaalit:

[Rastiralli | \(suunnistusliitto.fi\)](https://www.suunnistusliitto.fi)

Kilpailun ratamestarityön vaiheet

Lasten ratoihin soveltuvan maaston valinta

Ratamestariryhmän työnjako

Ratojen suunnittelu koejuoksuineen

Yhteys valvojaan / valvojiin ja valvonta

Kilpailua edeltävät muut tekniset toimenpiteet: ratapainatus, valvonta, rastit, rastinmääritteet, koejuoksut, ohjeet, rastien ja viitoituksen vieminen.

Hyvä aikataulutus
varmistaa hyvät
radat!

Huom! Mitä enemmän jää aikaa hioa ratasuunnitelmia ja aikaa kerätä kommentteja eri suunnilta, sen parempia lasten radoista tulee.

Radan ja rastivälien suunnittelussa huomioitavaa

- Maastoalueen hyödyntäminen
- Lasten lähtö on lähellä. Lähtöön pääsee saattajat rattaiden kanssa.
- Jokaisen rastivälin tulee sisältää **ikätasolle sopivia suunnistustehtäviä**, joiden ratkaisemista osallistujat ovat harjoitelleet.
- **Parhaimmat rastivälit tarjoavat erilaisia reitinvalintamahdollisuuksia, joista eritasoiset suunnistajat löytävät oman taitotasonsa mukaisia ratkaisuja.**
- Suunnistusradan tehtävä ei ole “jarruttaa” etenemisvauhti minimiin. Hyvä suunnistusrata tarjoaa osaavalle suunnistajalle vauhdikkaan kokemuksen ja tarjoaa epävarmemmallekin suunnistajalle vauhdikkaita osuuksia.

Rastivälien suunnittelu

Yhdistävä rastiväli

voidaan toteuttaa esim. viitoituksella tai tarjoamalla tieväli. Yhdistävä rastiväli vie suunnistusradan jonkin suunnistuksellisesti vähäpätöisen, vaarallisen tai lapsille suunnistuksellisesti vaikean maaston osan yli.

Siirtävän rastivälin

avulla saadaan edellinen ja/tai seuraava rastiväli alkamaan tai päätymään haluttuun kohteeseen, jolloin tästä seuraavasta välistä tulee esim. reitinvalintojen kannalta mielekkäämpi.

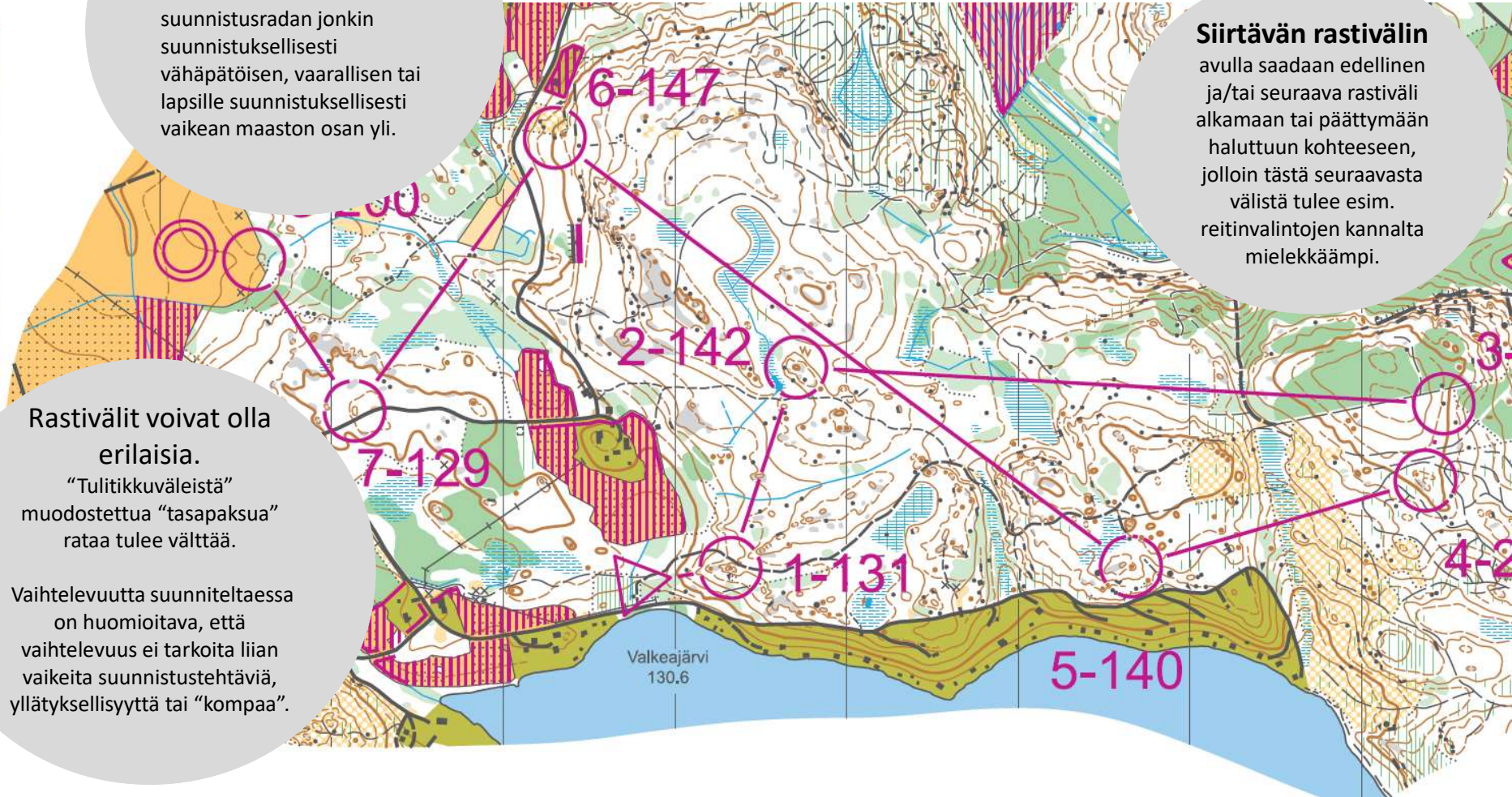
Rastivälit voivat olla erilaisia.

“Tulitikkuväleistä” muodostettua “tasapaksumuodostettua” rataa tulee välttää.

Vaihtelevuutta suunniteltaessa on huomioitava, että vaihtelevuus ei tarkoita liian vaikeita suunnistustehtäviä, yllätyksellisyyttä tai “kompaa”.

H14A_la	3,9 km		
1	131	•	○
2	142	○	○
3	137	▲	○
4	238	∩	
5	140	•	○
6	147	▲	○
7	129	○	
8	200	⊗	○

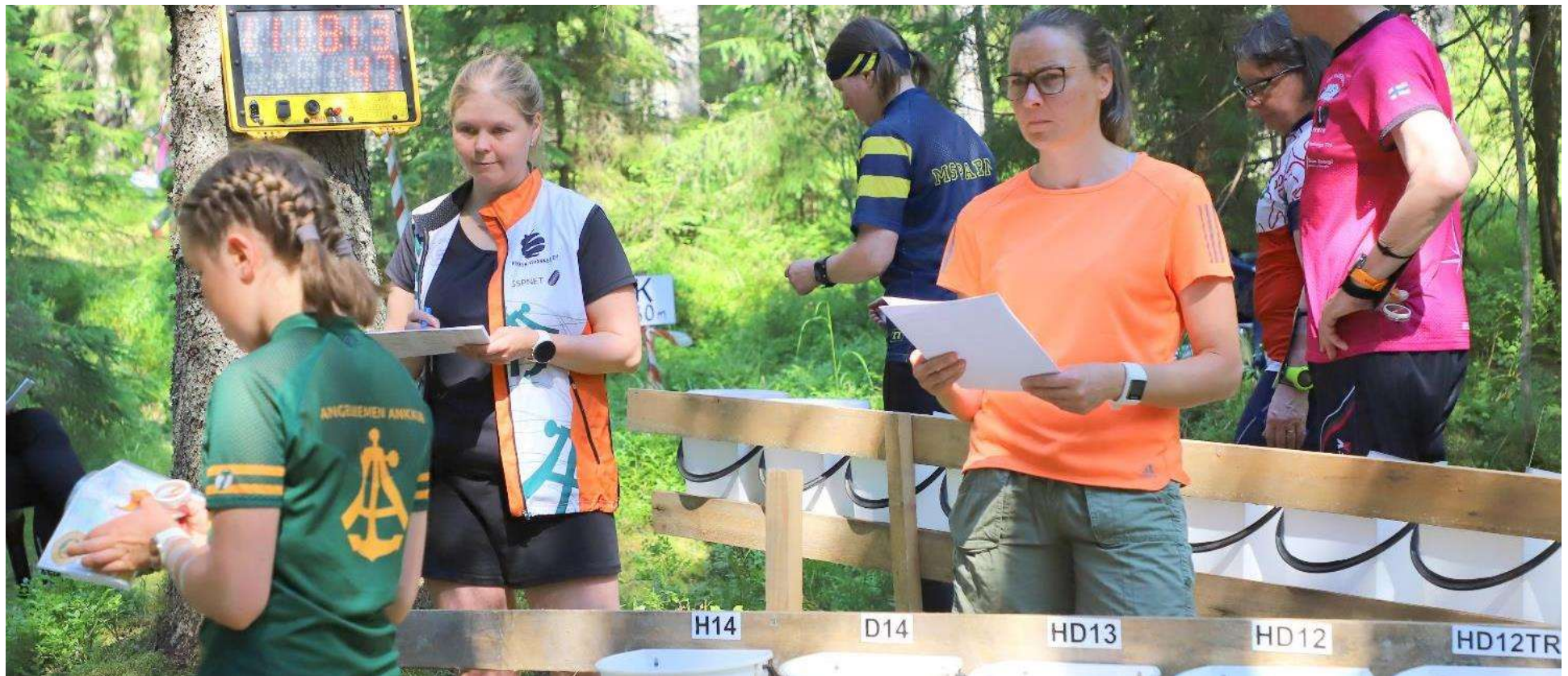
○ --- 100 m --- ○

Suomen Suunnistusliitto

Muut toimitsijatehtävät

Suomen Suunnistusliitto

Lasten ratojen valvoja

- SSL suosittaa, että lasten radoilla on oma valvoja.
- Valvojan tulee tuntea lasten maailmaa.
- Valvoja on käynyt ohjaajakoulutuksen tai Lasten ja nuorten ratojen laatiminen –koulutuksen.
- Lasten ratojen valvojan, kilpailun ratavalvojan ja kilpailun valvojan tulee sopia keskinäisestä työnjaosta.
- Lasten ratojen valvoja voi olla myös omasta seurasta.

Valvonnan ansiosta virheriskit vähenevät ja tapahtuman laatu toteutuu varmemmin.

Lajisääntöjen liite D Suunnistuskilpailun valvontaohjeet.

[Lajisäännöt \(suunnistusliitto.fi\)](http://www.suunnistusliitto.fi)

Suomen Suunnistusliitto

Alueelliset lasten ratojen valvojat

Alueilla toimii Suunnistusliiton nimeämä lasten ja nuorten ratojen valvoja:
suunnistusliitto.fi > KILPAILU > Kilpailun järjestäminen >
[Lasten ja nuorten valvojat](#)

Alueelliset valvojat toimivat lasten ratojen ratamestareiden sparraajana ja vastaavat ratamestareita askarruttaviin kysymyksiin.

Kilpailun ratamestarin tulee lähettää valvojalle ratasuunnitelmat hyvissä ajoin ennen kilpailua kommentoitavaksi. Radat voi toimittaa sähköisessä muodossa, esim. pdf-tiedostona.

*Hyödynnä
valvojan
osaamista
ja pyydä
kommentteja!*

Suomen Suunnistusliitto

Hyvä suunnittelu varmistaa onnistumisia!

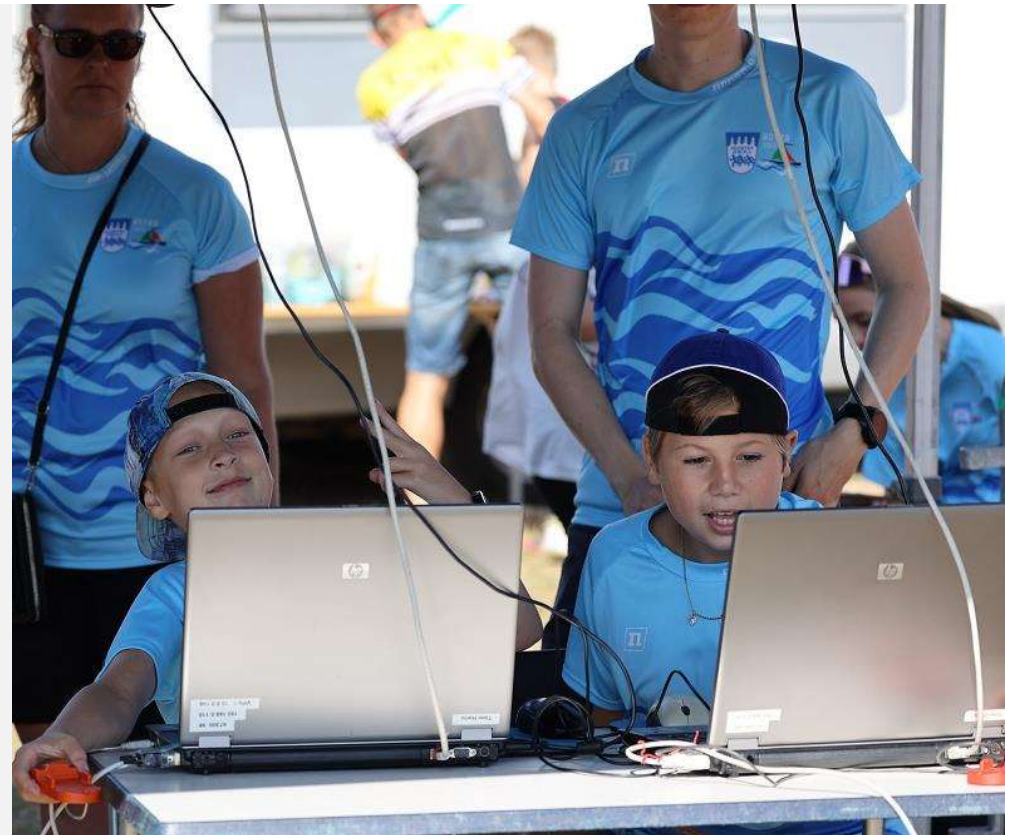
Nimetään päävastuuhenkilö ja eri osa-alueiden vastuuhenkilöt.

Sovitaan tehtäväkuvaukset ja vastuualueet.

Sovitaan suunnittelun ja toteutuksen aikataulut.

Huomioidaan:

- Toimitsijoiden koulutus ja perehdyttäminen tehtävään.
- Lasten vanhemmat kannattaa pyytää mukaan toimitsijoiksi.
- Nuoret otetaan mukaan järjestelytehtäviin.

Suomen Suunnistusliitto

Kokemusten vaihtaminen ja suunnitelmien ”kierrättäminen” kehittää kilpailun järjestämisen toimintatapoja ja toteutusta.

Hyödynnetään aiempaa järjestämiskokemusta.

Kysytään kommentteja eri tahoilta. Tärkeää esim. ratasuunnittelussa, jolloin ratasuunnitelmiin saadaan useampia näkökulmia.

Autetaan ja opastetaan toinen toisia hyvässä hengessä.

Lasten ratojen ratamestari ja muut toimihenkilöt eivät ole kilpailutapahtuman ”jäännösvirkoja”, vaan päin vaistoin!

Luodaan yhdessä tekemisen innostava ilmapiiri!

Suomen Suunnistusliitto

Maali

Järjestäjä vastaanottaa maalissa erityisesti 12-vuotiaat ja nuoremmat.

Vastaanottaja:

- *Hymyilee ja toivottaa tervetulleeksi maaliin*
- *Vaihtaa muutaman sanan ja kysyy esimerkiksi "Miltä tuntui?"*
- *Ohjaa eteenpäin varmistuen, että lapsi tietää, mihin hän jatkaa matkaansa maalista*

Jos leimoissa on epäselvää, lapsi ohjataan leimanselvityspisteeseen, missä suunnistussuorituksista keskustellaan ja selvitetään rauhallisesti esim. puuttuvan leiman syy.

Lisäohjeita lasten vastaanottamiseen maalissa:

www.suunnistusliitto.fi/kilpailu/kilpailujen-jarjestaminen/lasten-vastaanottaminen-maalissa/

Lasten lähtö

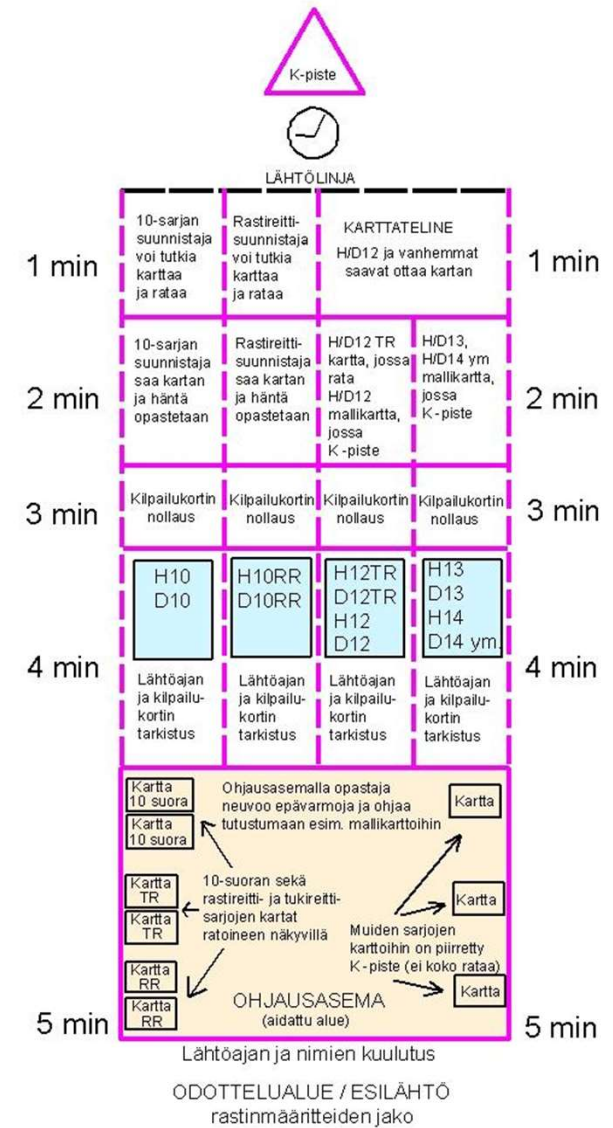
Noudata lähdön kaavioita lähdön toteutuksessa.

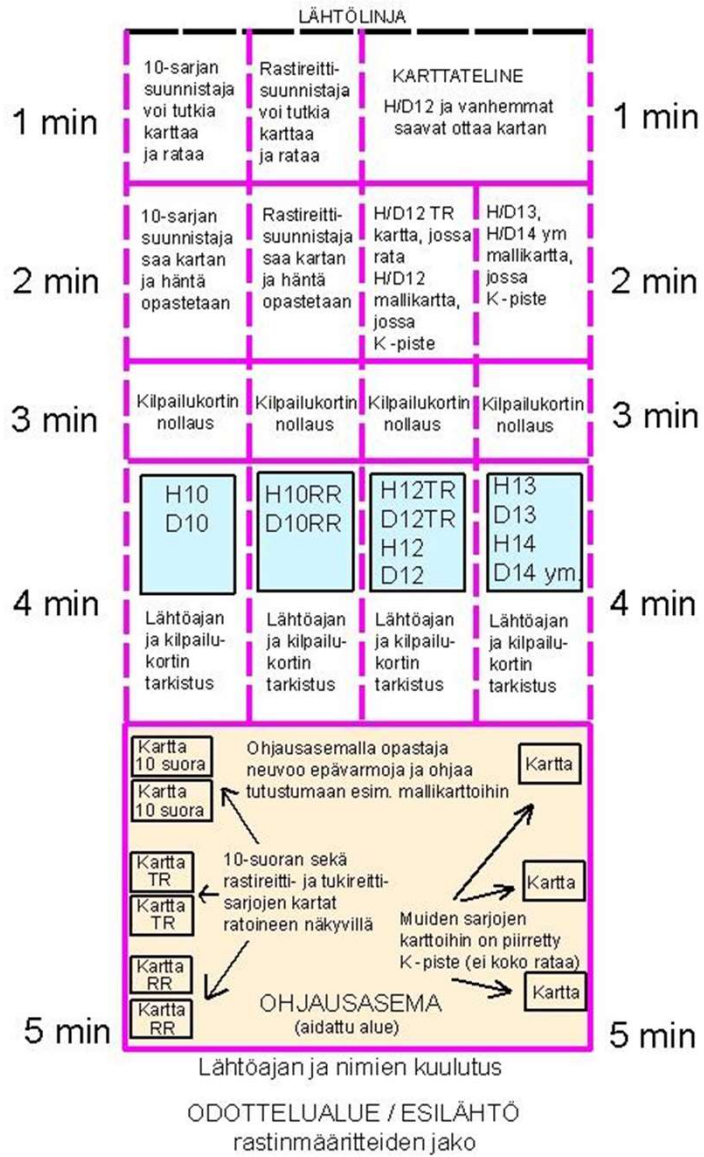
Toistuvasti samalla tavoin toteutettu lähtö varmistaa lapselle turvallisuuden tunteen, vähentää lapsen jännitystä ja antaa hänelle mahdollisuuden keskittyä suunnistustehtävään.

Perehdytä lähdön toimitsijat tehtäväänsä.

Suositus: Lasten lähdön sarjojen rastinmääritteet julkaistaan kilpailukeskuksen ilmoitustaululla.

Kuvallisten määritteiden viereen suositellaan sanallisia määritteitä.

Suomen Suunnistusliitto

5 minuuttia ennen lähtöä lapsi pääsee sisään ohjausasemalle. Ensimmäiseksi on mahdollisuus tutustua mallikarttoihin, jotka on suunnattu maaston mukaan.

2 minuuttia ennen lähtöä 10-vuotiaat ja nuoremmat saavat opastuksen.

Yhteislähtö ja maaliintulo

Yhteislähtö- ja takaa-ajokilpailun maalissa sijoitus ratkeaa maaliviivalla. Maaliin saapuvien maalileimaus tulee tapahtua maaliviivan jälkeen maaliintulojärjestyksessä.

Maalituomari valvoo maaliintuloa.

Mikäli maaliintulojärjestyksen määräytymistapa muuttuu kärkijoukkueiden maaliintulon jälkeen, on kilpailuohjeissa mainittava mistä hetkestä alkaen maaliintulojärjestyksen määrääkin maalileimaus.

Tulokset

- Tapahtuman suunnittelun yhteydessä mietitään, millainen arvo tuloksille annetaan.
- Pienimmille keskinäinen vertaaminen ei ole tarpeellista.
- Sarjoissa H10RR ja D10RR tulee 10 minuutin lisäaika puuttuvasta tai virheellisestä leimasta. Suoritusta ei hylätä.
- 10-sarjassa, jossa on rata ilman viitoitusta, aiheuttaa puuttuva leima hylkäyksen. Huomioitava, että lapselle kerrotaan hylkäyksestä rauhallisesti ja selittäen.
- Mikäli kilpailukeskuksessa on tulostaulut, tällöin tulosluettelot asetetaan sopivalle korkeudelle ja niiden tekstikoko on helposti luettavissa.

Palkitseminen

- Palkitsemistapa osoittaa, miten aikuinen arvottaa suoritusta ja tuloksia.
- **10-vuotiaiden kilpailusarjoissa** jokainen saa osallistumisesta palkinnon.
- **Lapsille järjestetään palkintojen jako.** Palkinnot ovat lasten näkökulmasta mieluisia. Palkintojen jakotapa lukee ohjeessa, jotta jokainen tietää, mistä ja milloin sen saa.
- Mahdollisuuksien mukaan myös kaikki 12-sarjalaiset palkitaan, kuitenkin vähintään 50% palkitaan.
- Muissa sarjoissa palkintoja jaetaan vähintään 10%:lle osallistujista. Jos vain yksi jäisi ilman palkintoa, palkitaan kaikki.

Turvallisuus

- Suunnittelussa ja toteutuksessa pyritään turvallisiin ratkaisuihin.
- Tapahtumapaikan suunnittelussa ja rakentamisessa huomioidaan erityisesti liikenne ja tilapäiset rakenteet, jotka eivät saa esim. kaatua tuulen voimasta.
- Varmistetaan ensiapuvalmius (puhelinnumerot, ensiapupakkaus jne.). Kansallisiin kilpailuihin laaditaan turvallisuussuunnitelma, ja sen voi laatia myös muihin tapahtumiin.
suunnistusliitto.fi/kilpailu/kilpailujen-jarjestaminen/pelastussuunnitelma/
- Turvallisuus- / pelastussuunnitelman sisältö tehdään tutuksi kaikille toimitsijoille.

Suomen Suunnistusliitto

Vakuutukset

- Pohjolan Tuplaturvan kautta Suunnistusliiton alaisten seurojen järjestäjät on vakuutettu tapaturman varalta ja heillä on vastuuvakuutus
  - suunnistusliitto.fi/2017/01/tuplaturva-vakuutus-ja-musiikin-esittamislupa-2017/
- Järjestäjän on kohteliasta mainita kutsussa ja ohjeistuksessa, että tapahtuman osallistuja tai seuraaja ei ole järjestäjän puolesta vakuutettu.
- Järjestäjä voi kannustaa osallistujia hankkimaan vakuutuksellisen kilpailulisenssin www.suomisport.fi

Suomen Suunnistusliitto

KILPAILEMISEN ILOA!

Kiitos!

Suomen Suunnistusliitto